

Referat fra møte i Kringkastingsrådet

Tid: Torsdag 23. april 2015 kl. 09:00

Sted: Møterom 7 og 8 på Marienlyst

Dagsorden

**09:00: Åpning og gjennomgang av dagsorden
v/rådets leder Per Edgar Kokkvold**

09:10: Klagebehandling
Kringkastingsrådet har fått inn mer enn 4000 klagebrev siden forrige møte, langt de fleste på Fredrik Skavlans intervju med partileder Jimmie Åkesson fredag 27.mars. I tillegg er det registrert mer enn 600 klagebrev på pornosketsjen i Trygdekontoret 7. april. Behandlingen av klagene på Trygdekontoret utsettes til rådets møte 5. juni.

Drøfting: Skavlans intervju med partileder Jimmie Åkesson i Sverigedemokratarna.

Rundt 3600 seere har klaget til Kringkastingsrådet på intervjuet. For aggressivt, for mange avbrytelser, forskjellsbehandling av partiledere, fortsatt sykemeldt Åkesson og uheldig blanding av programsjangerer er essensen i klagebrevene.

Innledning v/ professor Espen Ytreberg, Institutt for medievitenskap, Universitetet i Oslo.

Fra NRK: Eksternsjef Petter Wallace, redaktør Karoline Berg, programleder Fredrik Skavlan.

11:10: Behandling av øvrige klager
I tillegg til klagene på Skavlan og Trygdekontoret, har Kringkastingsrådet mottatt nærmere 50 klagebrev på andre programmer og enkeltinnslag siden forrige møte.

12:00: Lunsj

13:00: Temasak: Den besværlige ungdommen...
NRK er blant allmennkringkasterne med høyest samlet oppslutning om sine tilbud. Samtidig har også NRK sine utfordringer med å nå ungdomsgruppen mellom 12-19 år. Hva gjør NRK for å kapre de yngre brukerne når de største konkurrentene heter Facebook, Youtube, Snapchat og Netflix? Og hva mener dagens 17-18-åringer om NRKs tilbud på fjernsyn, radio, nett og mobil? Og kanskje har de noen råd til NRK...
Innledning v/elevene Julia, Selma, Brage og Malin fra medielinja på Porsgrunn videregående skole
Fra NRK: Analysesjef Kristian Tolonen og redaksjonssjef Bjørn Tore Grøtte i NRK P3 og mP3.

14:40: NRKs ledelse informerer om aktuelle saker

15:00: Møteslutt

Til stede fra rådet:

Espen Garberg Olsen
Jens Johan Hjort
Hallvard Moe
Kjersti Thorbjørnsrud
Erlend Grimstad
Frank Rossavik
Sigvald Oppebøen Hansen
Afshan Rafiq
Finn Egil Holm
Elin Ørjasæter
Thor Bjarne Bore
Katri Somby
Randi Haugen

Til stede fra NRKs ledelse:

Thor Gjermund Eriksen
Vibeke Først Haugen
Per Arne Kalbakk
Grethe Gynnild Johnsen
Øyvind Lund

Klagebehandling

Skavlans intervju med partileder Jimmie Åkesson i Sverigedemokraterna Kringkastingsrådets leder Per Edgar Kokkvold orienterte innledningsvis om rådets mandat og arbeid. – PFU har fått 6 klager, og kommer ikke til å behandle saken fordi de må ha samtykke fra den berørte, og det får man ikke. Kringkastingsrådet har fått 3600 klager på intervjuet, sa Kokkvold, og la til: - At et program ikke nødvendigvis bryter med god presseskikk betyr ikke at det ikke kan være interessant å diskutere her i rådet.

- En av NRKs viktigste oppgaver er å stimulere til debatt. Når det derfor blir debatt etter et Skavlan-program, skal vi være glad for det, sa kringkastingssjef Thor Gjermund Eriksen. - Når det gjelder presseetikk, er det Vær varsom-plakaten som er vårt fundament. I dette tilfellet var det ikke et intervju med en syk politiker, men en som har vært syk og skal gjøre comeback. Premissene for intervjuet er tydelige etter min mening. Det har ikke vært en aktuell problemstilling at vi ikke skulle publisere. Hvordan hadde debatten vært dersom vi ikke hadde publisert? spurte han retorisk. Eriksen mente intervjuet holdt seg innenfor de presseetiske grensene med god margin, men han hadde forståelse for at det skaper engasjement og at det er ulike meninger. – NRK har like stort redaktøransvar for innhold som produseres i NRK som det som produseres eksternt. Men programskapere som Skavlan og andre skal ha et redaksjonelt handlingsrom som det er vår jobb å beskytte, sa han.

- Det har kommet inn et enormt antall klager, og saken har fått omtale i svært mange medier så vel som sosiale medier. Dette har nok bidratt til klageantallet, men det er ikke noe vi skal beklage, sa Per Edgar Kokkvold. - Noen klagere har sympati med Åkesson og Sverigedemokraterna, noen er klager på at vi er «ARK», men de fleste er seere som liker Skavlans programmer, men som nå reagerer på formen,

kommenterte Kokkvold før han introduserte professor Espen Ytreberg fra Institutt for medievitenskap, Universitetet i Oslo.

- Klagene bærer ikke preg av å være en kampanje, men mange kan være skrevet med utgangspunkt i en Facebook-side. Et fåtall av klagene sier at dette var et venstrevridd innslag, mens et betydelig antall mennesker sier at de ikke sympatiserer med Sverigedemokraterna, men at de ikke likte innslaget. Mange reagerer også på at mannen er syk, og «sånn behandler man ikke syke folk». Mange reagerer også på at intervjueren er uhøflig og arrogant, selv om substansen i spørsmålene ikke nødvendigvis er det. De reagerer dessuten på avbrytelser, hånlige smil og så videre, sa Espen Ytreberg. - Hva kan så forklare disse reaksjonene? Intervjuer av denne typen har ofte elementer av konfronterende journalistikk. Avbrytelser, og at intervjueren reagerer med skepsis og oppgitthet er heller ikke uvanlig. Skavlans programmer har ofte en pendling mellom temaer fra den offentlige sfære til den private svære. Det er heller ikke uvanlig i talk show. Spennet er vidt, og Skavlan benytter seg av mye av dette spennet. Det som var spesielt for dette intervjuet, er at han beveger seg fra den helt ene til den helt andre enden av skalaen. Det er lite «glidemiddel» i midten, sa Ytreberg, og fortsatte: - Mye av reaksjonen til klagerne går på at de nettopp overgangen fra intimsfærebiten, hvor Åkesson er åpen og modig om det private, mens han samtidig er en mer enn vanlig kontroversiell politiker. Det skal godt gjøres å unngå kontrovers her. I tillegg er dette en mann som var sykmeldt på det tidspunktet da intervjuet ble gjort, sa Espen Ytreberg, og oppsummerte: Pendlingen mellom det private og det offentlige er et kjennetegn ved talkshowsjangeren. - Skavlan pendler mye, og programmets suksess kan ha noe med dette å gjøre. Men dette intervjuet pendler mye selv til Skavlan å være.

- Ytrebergs analyse ligner på vår interne analyse, sa Fredrik Skavlan. - Spørsmålet vi har stilt oss er hvorfor reaksjonene i Norge og Sverige har tatt så ulik form. Mye av svaret ligger i det Ytreberg tar opp, sammenholdt med kontekst. Det er interessant å se mitt eget intervju med Gerd Liv Valla om igjen. Få kritiserte det intervjuet. Når jeg ser det i dag, ser jeg at det er hardt. Det har å gjøre med kontekst, sa Skavlan. - I Sverige handlet debatten om hvorvidt vi i det hele tatt kunne invitere ham til studio. For oss er det en udemokratisk holdning. Vi ønsket å bygge et intervju med det vi mente var relevant problematikk: Historien om hans utbrenthet, og den politiske krise som utspilte seg i hans fravær - og hvilken rolle han hadde spilt i dette. I tillegg ville vi snakke om partikulturen i Sverigedemokraterna. Det var viktig for meg å gi et bilde som også Norge forstår. Hva er det som gjør dette partiet så kontroversielt? Sa Skavlan, og fortsatte: - Hvorfor satt han alene i studio? Svaret er ganske prosaisk – nemlig at Gunhild Stordalen ønsket å gå. Når det gjelder sykdommen, ble det understreket i korrespondansen med Sverigedemokraterna at vi ikke ville ha intervjuet før han var klar for det selv. Det er for øvrig ikke en presseman i Sverige som ikke ville takket ja. Partiet og han selv sa at han var klar for dette. Å betvile det fra vår side ville vært umyndiggjøring av en voksen mann og en av Sveriges mest erfarne partiledere. Det hadde vært spesielt. Han var forberedt på all tematikk, og han har sagt selv at det føltes bra og at det fortsatt føles bra. Dette var en del av en comebackkampanje, sa Skavlan, og fortsatte: - Jeg forskjellsbehandler selvfølgelig gjester – ut fra hvem de er, hvilken tematikk det dreier seg om og så videre. Jeg kan ikke behandle Valla på samme måte som under Valla-saken hver gang jeg intervjuer Valla, sa han, og la til: - Jeg ønsker å vite hva skal vi beklage og hvem vi skal beklage til.

- Med Skavlan har vi klart å gjøre noe unikt i verden – vi har samlet to nasjoner gjennom et talk show, sa NRKs redaktør for eksterne produksjoner Peter Wallace.

- NRKs eksterntredaksjon har ansvaret for alle produksjoner fra uavhengige produsenter. Vi har gode rutiner - vi deltar på redaksjonsmøter, opptak og etterarbeid, og følger produksjonene tett. Likevel anerkjenner vi redaksjonens redaksjonelle frihet. Vi står for valgene redaksjonen gjør, og er stolte av resultatet – dette er et av de mest populære programmene i NRKs historie. Reaksjonene her forteller oss at programmet ikke har mistet evnen til å engasjere, sa Wallace, og fortsatte: - Bildet er heller ikke bare negativt, jeg har ikke vært borti et Skavlan-program som har fått mer ros og kritikk som dette. En stor del av klagene bar preg av ubehaget da de så intervjuet. Vi vil ikke unnskyldte et hardtslående intervju, men vi har kanskje ikke vært tydelige nok på hva Skavlan er. Vår bestilling er imidlertid tydelig – vi vil ha et norsk, svensk og internasjonalt program med aktuelle gjester fra Sverige, Norge og verden for øvrig. Vi vil ha portretter, debatt, nyheter, kultur og forskning. Programmet skal underholde, informere og engasjere. Mange har dårlig hukommelse – Skavlan har intervjuet Gerd Liv Valla, Carl Bildt, Siv Jensen, Pikkety og Kjos. Flere av disse intervjuene var like eller mer pågående enn intervjuet med Åkesson. Vi må tåle ubehag hvis verden skal gå videre. Vi må tåle at enkelte seere sier at de ikke liker det de ser. Vi skal fortsette å sende Skavlan, med kos og dybde – underholdning og konfrontasjon i samme program. Seerne er enige, de fortsetter å velge programmet fredag etter fredag. Fredrik er i en særklasse og bidrar til å gjøre NRK relevant. Når jeg en fred kveld sitter på sosiale medier og programmene våre ikke er et tema, først da er det grunn til bekymring, sa Petter Wallace.

- Forskjellene mellom Norge og Sverige er det sentrale og sørgelige i denne saken. Jeg har erfaring med publisering i Norge og Sverige, og er dypt bekymret for svensk offentlighet, sa Elin Ørjasæter. – I Sverige handlet debatten om det var greit å slippe ham til i det hele tatt, så ille er Sverige. Sverigedemokraterna er et demokratisk og ikke-voldelig parti. Jeg har sett mange av partilederintervjuer på Skavlan, og intervjuet så langt som OPPLEVDE SOM MEST KRIKISK FRA SKAVLANS SIDE, var intervjuet med Stefan Løfven. Det ble likevel utført med stor respekt for intervjuobjektet. Når det gjelder intervjuet med Åkesson mener jeg det var et sjangerbrudd. Dette er det mest uhøflige du noen sinne har vært, sa Ørjasæter til Fredrik Skavlan. - Du viser at det er lov å oppføre seg annerledes overfor Sverigedemokraterna. Hva en mann har sagt i 2002 som han har beklaget er ikke lenger interessant. Der melder du deg på flertallets parti i svensk presse, og det er jeg personlig skuffet over, sa hun.

- Det er lett å forstå at det blir mange reaksjoner. Skavlan går fra snill til aggressiv, og viste tydelig at Åkesson ikke er en mann Skavlan likte. Å ha Åkesson i studio i Sverige er kjempekontroversielt. Det er konteksten. Det virker som han hadde dårlig samvittighet for å ta ham inn, og følte han måtte være ekstra aggressiv, mente Frank Rossavik. - Enhver programleder må ha frihet til å behandle folk ulikt. Vi må anta at Åkesson var frisk på det tidspunktet, og ingen skal forlange at Skavlan liker Åkesson eller behandler ham helt likt alle andre. Og blir aldri feil å stille en mektig politiker kritiske spørsmål. Rådet kan ikke kritisere NRK for det. Men jeg mener intervjuet var umusikalsk, på grunn av det store spennet fra det snille til det kritiske. Skavlan hadde nok en litt dårlig dag på jobben, mente Rossavik.

- Min umiddelbare reaksjon var at jeg håper at noen har sjekket ut han virkelig er frisk. Det må overlates til de profesjonelle, ikke redaksjonen, sa Erlend Grimstad.

- Det andre er spørsmålet om forskjellsbehandling - er det riktig at ingen andre blir utsatt for slike spørsmålsstillinger stillinger? Jeg synes ikke man gikk over streken der. Det er interessant hvorfor krit kommer – jeg tror det er fordi programmet går fra å være et hyggeprogram til å være en partilederspørring. Det er nok ikke det folk forventet til fredagstacoen. Redaksjonen ønsker heller å engasjere enn å behage, det har man her oppnådd. Jeg er glad for at redaksjonen inviterte Åkesson, fordi jeg tror på åpenhet, sa han.

- Det er interessant hvordan man omtaler publikums reaksjoner her – dette er nesten en infantilisering av seerne, mente Kjersti Thorbjørnsrud. – Intervjuet vakte ubehag for meg også, men ubehag er i seg selv ikke begrunnelse god nok. Har ubehaget en grunn? Jeg synes ikke programmet begynte med koseprat, jeg synes programleder var pågående også her. Dette var en mann som ikke trenger å beskyttes mot seg selv, men han var preget av alvorlig sykdom, og valgte å svare ærlig og åpent, og framsto som sårbar. Så kommer vendingen der programleder blir pågående og kritisk, hvor premissene endres. Selvsagt kan vi ha kritiske spørsmål i et underholdningsprogram, men kan man plutselig stille spørsmålene på en helt ny måte? spurte hun, og fortsatte: - Jeg er tilhenger av en fri og åpen samtale der folk skal ha tillit til at de kan få fair behandling. Av og til ser vi at kontroversielle personer blir invitert inn i et gapestokk-format. Jeg har sett eksempler på det før i NRK, men har ingen tro på den typen kritiske journalistikk - en form for gapestokkjournlistikk hvor man risikerer å gå over i en mobbesituasjon. Jeg mener ikke ledere skal kunne takle alt, de må også møtes med et minimum av fairness, sa Kjersti Thorbjørnsrud.

Finn Egil Holm var enig. – Intervjuet går fra det intimt private og over i en grillfest, som ble gjort på en ufin og upassende måte. Konteksten ble feil. Politikere skal tåle kritiske spørsmål, men dette ble ufint - helt uavhengig av sympatier og antipatier til Sverigedemokraterna, sa Holm, som mente intervjuobjektet ikke fikk fair behandling. – Det ble for tøft og voldsomt, spesielt Skavlans kroppsspråk, sa Holm.

- Jeg skulle ønske media kunne gi mer av seg selv, dette burde vært tema i et eget program. Når det blir storm kan det kanskje være klokt å stå fram i eget medium og by mer på seg selv? mente Thor Bjarne Bjore.

- Kritisk journalistikk i denne type programmer og i denne sendeflaten er en viktig del av oppdraget etter hvert som offentligheten blir mer og mer fragmentert, det er viktig at viktige samfunnsspørsmål blir tatt opp her, mente Hallvard Moe, mens Randi Haugen mente de ulike reaksjonene i Sverige og Norge handler om historie og kulturhistorie. - Jeg slutter ikke å overraskes av hvor store kulturforskjellene er mellom Sverige og Norge, sa hun. - Valla-intervjuet var mye tøffere. For meg er dette en klassisk forventningskrise. Ligger en psykologisk kontrakt i bunnen for program. Blir bruddet for stort rakner den psykiske kontrakten. Publikum kjøper ikke lenger kontrakten, mente hun, og fortsatte: - Mange sier dette var et bakholdsangrep. Åkesson blir lokket til å være veldig åpen, så kommer bakholdsangrepet. Burde man fortalt publikum mer om premissene for intervjuet i innledningen? spurte hun. – Jeg er kjempetilhenger av kritisk journalistikk. Det er NRKs varemerke. Men troverdigheten kan ryke når den psykiske kontrakten brytes. Her skifter du nærmest personlighet underveis, sa hun til Fredrik Skavlan

- Var spørsmålet om medisineren en del av premissene? spurte Per Edgar Kokkvold, som også reagerte på følgende spørsmål: «Kommer du her for å bli populær?» - Jeg

har aldri hørt noen stille dette spørsmålet før. Det var utidig. Jeg vil aldri kritisere pressefolk for å stille kritiske spørsmål - vi er til for å stille kritiske spørsmål. Antagonismen mellom makta og medier er grunnlaget for demokratiet. Mediebedriftene må utfordre og fornærme sine kunder på en måte andre bedrifter ikke kan, og viste til journalister som alltid behandler alle likt, like tøft. – Problemet oppstår når NRK sier at Åkesson må behandles mer kritisk fordi han er kontroversiell. I min verden er det ikke slik, sa Kokkvold, og la til: - Det kan virke som om Skavlan gjennom kroppsspråk og glefsing måtte forsvare seg mot kritikken om at Åkesson fikk lov til å stille i programmet. Fredrik ble en del av det svenske ordskifte istedenfor det norske. Vi trenger mer kritikk, men likebehandling og respekt er viktig, sa han.

- Det var ikke ment som glefsing, men jeg har et behov for å være en uforutsigbar journalist, svarte Fredrik Skavlan. – Når det gjelder innvending mot spørsmålet om Åkesson snakket om sykdommen fordi det ville «gynne» ham politisk, ga jeg ham muligheten til å svare på dette spørsmålet før andre kom til å stille det. Åkesson hadde selv bedt om å få snakke om sykdommen, så premissene var helt tydelige. Jeg var bevisst på å spørre om dette på en empatisk måte, sa Skavlan, og frotsatte: - Forskjellen på dette intervjuet og andre intervjuer med Jimmi Åkesson, er at vi har den første delen også, ikke bare den siste. Det er en del av grunnen til at Norge reagerer som de gjør, sa Fredrik Skavlan, før han kommenterte Elin Ørjasæters bekymring for den svenske offentligheten. - Å le av det politisk korrekte Sverige er blitt en liten folkesport. Jeg har mer enn noen annen nordmann følt behandlingen man kan få om man trækker utenfor grensen. Men det er ikke pr definisjon feil å være politisk korrekt. SVTs «sendningstillstand» inneholder en formulering der man forplikter seg til avstandstagen fra antidemokratiske uttalelser og rasistiske fordommer. Vi mener ikke at Sverigedemokraterna er et udemokratisk parti, men rasistiske hatytringer ses på som udemokratisk i Sverige, sa programlederen, som innrømmet at han kunne gjort en bedre jobb med å tydeliggjøre premissene og bakgrunnen for intervjuet i innledningen.

Jens Johan Hjort mente intervjuet var klart innenfor. – Det er bra at Åkesson ble tatt inn, men det skulle bare mangle. Det var Sverigedemokraterna selv som sa at han var klar. Dette var et ledd i et comeback. Han var forberedt på spørsmålene, og det var riktig å konfrontere ham med dem, sa Hjort. - Hvis du har en politikk med ytterliggående meninger må du være forberedt på konfrontasjon. Det er det som er kritisk journalistikk. Avbruddene kunne kanskje med fordel ikke ha skjedd, men programmet er sjangeroverskridende og grenseoverskridende. Det byr på utfordringer, men det er også suksessformelen. Programmet engasjerer, så hvis det er mandatet har man virkelig lyktes, sa Jens Johan Hjort, og la til: - Dessverre ser det ut til at Åkesson selv har kommet styrket ut av intervjuet.

- Skavlan er en viktig arena for åpen debatt, men ikke med en konfronterende linje, hos Skavlan foregår det som regel på en annen måte en det man kan se i debattprogrammer. Derfor ble seerne overrasket, de forventet noe annet. Opplevelsen av at noen blir urettferdig behandlet, og det er kjernen i problemet her. Man tenker at han er blitt villedet til å stille og utsatt for noe urettferdig. Skavlans forklaring fastslår at premissene var klare. Dette var et ledd i et comeback, en politiker som han er forberedt på det verste, selv hos Skavlan. Men jeg kunne ønsket meg litt mer ydmykhet fra Skavlan overfor seerne som har klaget, sa Afshan Rafiq.

- Denne forventningskontrakten forklarer mange av reaksjonene, sa Frank Rossavik.
– Dette var en partileder på vei tilbake etter alvorlig sykdom, og man forventet spørsmål ut fra det. I Sverige er man vant til at Sverigedemokraterna skal behandles ekstra kritisk hele tiden. Det er et poeng at Åkesson selv er positiv til intervjuet. Skavlan er dyktig og må ha den friheten han har, sa Rossavik, som utfordret Skavlan til å vurdere intervjuet selv. - Synes han selv at han traff? Hva traff ikke? Er det noe ved kritikken som er relevant?

- Det er tydelig at Åkesson er åpen om sykdommen, og ikke strategisk, sa Kjersti Thorbjørnsrud, som fortalte at hun også hadde reagert på Valla-intervjuet i sin tid.
– Det skiller seg ut, jeg reagerte da også da. Valla var under angrep fra alle medier. Hva er da oppgaven – stille de samme spørsmål eller se saken fra nye sider? For øvrig mener jeg det er bra med et crossover-program med både underholdning og kritiske spørsmål. Spørsmålet er hvordan man skaper en offentlig samtale hvor man tør å møte opp og forsvare standpunktene sine, sa Thorbjørnsrud, som etterlyste en større evne blant journalister til å reflektere over dette.

- Er kritisk journalistikk å «go with the flow»? spurte Elin Ørjasæter, og fortsatte: - Å stille spørsmål om hva partimedlemmer har sagt for 13 år siden, er ikke kritisk journalistikk, det er journalistisk populisme. Nordmenn må slutte å le av politisk korrekte svensker. De har valgt rekordhøy innvandring, og en hard front mot innvandringsmotstandere. Samtidig har de organiserte nazistiske og rasistiske miljøer. Åkesson har kontinuerlig ryddet for å bygge et ikke-voldelig og ikke-rasistisk parti. Det hadde vært interessant å høre ham snakke om det. Hvorfor spurte du ikke om det? Vi fikk ikke vite hva Åkesson mener om disse tingene. Kun to ting kan redde demokratiet i den situasjon Sverige er i – korrekt empiri og debatt preget av åpenhet og fairness. Jeg hadde et håp om at du var den ene som kunne vise svenskene at det går an å vise fairness overfor Åkesson. Der innfridde du ikke, sa hun til Fredrik Skavlan.

- Det var godt å høre at premissene var klare, sa Espen Garberg Olsen. - Dersom Skavlan hadde presentert premissene i innledningen, ville da reaksjonen vært en annen? Jeg tror folk ville reagert annerledes hvis de visste om premissene. Ble dette diskutert?

- Vi jobber med to forskjellige offentligheter, og det er en utfordring, sa Fredrik Skavlan. – Når det gjelder spørsmålene Elin Ørjasæter etterlyste, prøvde jeg på det, men Åkesson snakket det bort, sa Skavlan, som innrømmet at han ikke var fornøyd med måten han presenterte hva intervjuet skal handle om på. - Da jeg jobbet fra studio her på Marienlyst i «Først og sist», følte jeg at alle visste det samme som meg, det gjør jeg ikke lenger. Vi sender i to land med høyt kunnskapsnivå, men om forskjellige ting. I dette intervjuet tydeliggjorde jeg konteksten og premissene for dårlig. Dessuten ble «broen» mellom sykdommen og den mer hardere delen for svak. Men alt i alt er jeg ganske fornøyd med intervjuet, det er engasjerende og spennende å se på, og det er et viktig premiss for oss. Dessuten inneholder intervjuet veldig mye ny informasjon, så det er også nyhetsmessig interessant. Det er sjelden jeg får så mye ut av mine intervjuer. Jeg mener det var et vellykket intervju, men det har også sine feil, sa Fredrik Skavlan.

- En av våre grunnleggende målsettinger er å være en raus fellesarena i Norge, der alle synspunkter i samfunnsdebatten skal kunne være representert. Det er viktig å

ikke marginalisere offentligheten, og at det ikke er flere offentligheter, sa Thor Gjermund Eriksen. - Hvordan skaper vi en offentlig arena der folk både tør og vil drive meningsbrytning? En sentral ambisjon er å skape et større ungt samfunnsengasjement, sa Eriksen, og fortsatte: - Når det gjelder Skavlan, er det selvfølgelig ulike forventninger blant tre millioner seere i to land. Det er ikke vår hensikt å provosere for å provosere - vi skal engasjere for å engasjere. Jeg er glad for at rådet er tydelig på at allmennkringkasteroppdraget skal inneholde denne type innhold i denne type programformater, sa kringkastingssjefen. - Denne type diskusjoner og råd er noe journalister og redaktører tar med seg videre, det lover jeg rådet at vi skal gjøre. Vi skal være kompromissløse når det gjelder noen verdier – for demokrati, mot diskriminering, for ytringsfrihet. Det handler om helt fundamentale demokratiske verdier. Skavlan skal fortsette, vi er glad for å ha Fredrik til å gjøre den jobben som er en vesentlig del av vårt allmennkringkasteroppdrag, sa han.

Et flertall på 11 medlemmer samlet seg om følgende konklusjon:

Kringkastingrådet registrerer at det har framkommet både ris og ros under debatten om Skavlans intervju med partileder Jimmie Åkesson. Rådets medlemmer ønsket ikke å avgi en egen uttalelse om innslaget, men viser til rådets debatt og forutsetter at også kritiske synspunkter tas til etterretning av NRKs ledelse.

3 av rådets medlemmer ga sin tilslutning til følgende uttalelse: (se påfølgende side)

Uttalelse om Skavlans intervju med Jimmi Åkesson (fikk tre stemmer)

Underholdningsprogrammet *Skavlan* sendte 27. mars et intervju med leder for Sverigedemokratene, Jimmie Åkesson. I etterkant av dette innslaget mottok Kringkastingsrådet mer enn 3600 klager. Et overveldende flertall av klagen er kritisk til hvordan Åkesson behandles av programleder Fredrik Skavlan. Hovedinnvendingene er at programleder først stiller personlige spørsmål om Åkessons sykdom for så å gå over i en kritisk utspørring der publikum oppfatter at programleder opptrer aggressivt og nedlatende overfor en person som er sårbar etter sykdom. Mange reagerer på at Åkesson ikke får snakke ut, men stadig avbrytes. Andre hevder programleder oppfører seg som en agitator snarere enn en intervjuer, og mange referer til at det var ubehagelig å være vitne til det de oppfattet som en mobbesituasjon. Et argument som går igjen er at Åkesson forskjellsbehandles sammenlignet med andre politikere som har vært gjester hos Skavlan. Mange påpeker at de ikke deler Åkessons politiske standpunkter, men at de likevel reagerer over måten han ble behandlet på. Flere nevner at de ikke har noe imot kritiske intervjuer av politikere, men at kritikken ikke bør rettes kun mot en eller enkelte politikere. Andre formidler at de ikke ønsker denne type utspørringer i et underholdningsprogram der de forventer en hyggelig stemning.

Kringkastingsrådet har vurdert innslaget med Åkesson, i tillegg til flere andre intervjuer med politikere i Skavlan. Rådet støtter sentrale innvendinger mot programmet på følgende grunnlag:

Kringkastingsrådet mener selvsagt at kritisk journalistikk i form av utspørring er både viktig, nødvendig og legitimt. Rådet har heller ikke innsigelser mot at et underholdningsprogram som Skavlan inneholder kritiske spørsmål. Derimot mener rådet at det er et grunnleggende prinsipp at alle som blir intervjuet blir behandlet fair.

Programleder Fredrik Skavlan innleder innslaget med at seerne nå skal få høre Åkessons egen historie. Spørsmålene Åkesson får går rett inn en intim sone. Ved å være åpen om tabubelagte detaljer fra egen sykdomshistorie fremstår han som sårbar. Vendingen derfra over i pågående utspørring gjør at premissene for samtalen brått endres.

Kringkastingsrådet kan ikke se at andre politiske ledere har blitt utsatt for den samme kombinasjonen av personlige spørsmål og kritisk utspørring. Rådet kan heller ikke finne eksempler på samme *form, tone og motargumentasjon* i andre intervjuer. Stemningen var en annen, programleders mimikk og tonefall bidro til det, og avbrytelsene var flere.

Dermed gir innslaget med rette grunn til å stille et mer prinsipielt spørsmål om det er slik at visse holdninger og standpunkter gjør at programleder kan legge vekk et minimum av respekt som ellers gjelder i en intervjusituasjon.

Kringkastingsrådet mener at en allmennkringkaster må evne skille mellom kritisk behandling av kontroversielle standpunkter og hederlig behandling av intervjuobjekter, uavhengig av posisjon og bakgrunn. Dette er grunnleggende for en fri debatt generelt og for NRKs rolle og legitimitet spesielt. Ifølge NRK-plakaten er en NRKs fremste oppgaver å understøtte demokratiet gjennom å fremme den offentlige samtalen. Dette fordrer at deltagerne får delta på fair premisser.

Øvrige klager ble tatt til etterretning.

Den besværlige ungdommen...

Julia, Selma, Brage og Malin fra medielinja på Porsgrunn videregående skole presenterte sitt syn på NRKs tilbud for Kringkastingsrådet.

- NRK oppfattes som kjedelig, gammeldags, traust. Thomas Seltzer og Fredriks Skavlans intervjuteknikk er eksempler på det motsatte så hvorfor får dere ikke tak i oss? Spurte elevene, som hadde gjennomført sin egen undersøkelse av unges mediebruk. Den viste at mobil, PC og Facebook dominerer hverdagen.

- Ungdom benytter seg lite av NRKs nyhetstilbud – det går for dypt, og mange unge bryr seg lite om politikk. De unge er dessuten opprørske, og ønsker ikke å identifisere seg med den voksne gruppen. Tør NRK å stille nok kontroversielle spørsmål? Er NRK tabloide nok? spurte elevene. - Nyheter på lineær tv er ikke lenger relevant for ungdom, mente de, og viste blant annet til VG, som har en utforming og grafikkbruk som appellerer mer. De var heller ikke fornøyd med NRKs debattprogrammer, som de mente har en tung form. – Det er helt nødvendig å prøve seg fram med nye og spennende ting. Dere bør gå mindre i dybden, og balansere generelle og dyptgående nyheter. Dere må svelge kameler, og bli mer tabloide - uten at det går på bekostning av grundig journalistikk, mente medieelevene. De oppfordret også NRK til å satse enda mer på sosiale medier, og å etablere kommentarfelt på nettsider. Satse mer på andre plattformer enn lineær tv. Satse mer på mobil og nett. NRK må bli mer brukervennlig og spennende.

Elevene hadde også følgende innspill:

- Kjøp inn flere internasjonale serier ungdom liker. Satse på NRK3 som en ordentlig ungdomskanal. NRK Super fungerer bra for barn, det samme mangler for ungdom. Dessuten: Ungdom vet ikke at NRK har flere av de gode seriene, og de er vant til å oppsøke programmer, serier og filmer når det passer dem

- P3 fungerer bra, også på nett. Mp3 på nett oppfattes som barnslig

- Det er vanskelig å finne fram i NRKs tilbud. Lat ungdom gidder ikke å lete. NRK har et stort promoteringsproblem. Promo må skje der ungdom kan nås.

- nrk.no har mye å by på, men stort forbedringspotensial. Forsiden er anonym, med grå menylinje. Hadde det vært bedre med egen side for promotere hva som foregår på kanalene? Mer oppsiktsvekkende innhold? Ungdom trenger lokkemidler, og er vant til å bli servert nyheter på sølvfat.

- Streaming: Velfungerende. Men ungdom vet ikke hva NRK har. Vi forholder oss mer til Netflix og HBO.

- Mobilapp: Bør i likhet med nettside fungere mindre som nyhetsbrowser.

- Hvem er ungdom? Det er stor forskjell på 12 og 19. Ungdom er ikke homogen gruppe.

- Sosiale medier er løsningen. Det er her ungdom skal nås. Må være satsingsområde for å få med seg ungdom, mente elevene, som oppfordret NRK til å ta sjanser og tåle kritikk fra den eldre aldersgruppa for å sikre seg en ny generasjon.

- Jeg ble glad av presentasjonen deres. Og deres undersøkelser sammenfaller med tallene vi har, sa analysesjef Kristian Tolonen da han presenterte tall for mediebruk.

- TV er fortsatt stort, men synkende. Radio stabilt. Nett/mobil øker, sa han.

Se Tolonens presentasjon her:

Mediene_unge_NRK_
Krådet april2015_.pdf

- Spot on fra medielinja, sa redaksjonssjef Bjørn Tore Grøtte. - P3 er ikke lenger bare en radiokanal, det har blitt et avdelingsnavn. Vi har ansvaret for P3, mp3, inkludert nettsidene, podcasttilbud og tv-innhold fra P3. Vår visjon er at vi skal sette spor i ungdoms liv, sa han, og påpekte at NRK allerede er på sosiale medier blant annet med P3nyheter på Instagarm, Snapchat, Periscope og Twitter. Han trakk også fram Urørt og valgdekningen som viktige satsinger.

- Betalt promo i sosiale medier, er det noe NRK kan gjøre? spurte Elin Ørjasæter.

- Dere kan f. eks annonsere/sponse hos Paradise Hotel, da kommer det i feeden til alle som er interessert i Paradise, foreslo elevene.

- Vi har vurdert å gå den veien, men har ikke valgt det nå. Men det er viktig å bruke de sosiale medier-kanalene vi har pr i dag, svarte Øyvind Lund.

- Deres innlegg gikk rett inn i debatten om NRK, sa Hallvard Moe. - Forholder unge seg til NRK som institusjon, eller forholder man seg kun til kanaler/programmer? spurte han.

Kjersti Thorbjørnsrud ville vite om det er tilfellet at ungdom er på vei bort fra Facebook, og om de unge synes det er ok at feeden deres blir full av reklame – f.eks. for NRK.

- Det er bra å få reklame om ting som skjer, men det er viktig å bruke andre sosiale mediekanaler enn Facebook også, svarte elevene.

Kristian Tolonen supplerte: - Facebook-tallene er nå de høyeste noensinne. Men vi vet ikke om tidsbruken går ned.

Thor Gjermund Eriksen takket elevene for tydelig budskap. - Vi har veldig stor nytte av dette. Når det gjelder promotering, der har dere en god etterlysning, at vi er for lite synlig. En del av oppdraget er å synliggjøre innholdet vi har, og det kan vi åpenbart bli bedre på, sa han.

- Den store interessen for å få «likes» - betyr det at viktige debatter om kontroversielle spørsmål forsvinner? Bidrar gleden over likes til at mange ikke tør si hva de mener? spurte Per Edgar Kokkvold.

- De som har en sterk mening ytrer den nok uansett om de får likes eller ikke, mente elevene. - Deler dere NRK-programmer i sosiale medier? spurte Randi Haugen. – Da må det må være veldig bra. Men vi snakker om det i gjengen, svarte elevene. Randi Haugen fortsatte: - Hvordan bygge bro fra Super og videre? Mange barn er der. Mister man dem? Hvordan dra dem videre?

- Vi jobber blant annet med et konkret prosjekt med debatt for ungdom, svarte Øyvind Lund, som innså at NRK må være mer tabloide uten å miste substansen. - Vi må tørre å begi oss inn i noen former som det etablerte ikke nødvendig er begeistret for, sa han.

- Det er viktig å bli oppfordret til å ytre meninger som ikke er like som strømmen. Kanskje NRK kan være veileder for hvordan man kan komme fram med kontroversielle meninger? foreslo elevene.

NRKs ledelse informerer om aktuelle saker

Thor Gjermund Eriksen:

- NRK har flyttet fra Vadsø og åpnet nytt distriktskontor i Alta. Ressursene er økt, og dette er et eksempel på at vi utvikler og bygger opp. Kontoret har i tillegg hovedansvaret for nordområdedekningen. Dette er vi stolte av. Finnmark fortjener dessuten mer rom i det riksdekkende tilbudet.

- Regjeringen har bestemt at FM-nettet skal slukkes i 2017. Kriteriene for slukking er oppfylt, og slukkeplan er vedtatt. Det slukkes regionvis, og NRK slukker noen uker før de kommersielle for å minimere deres økonomiske tap. Norsk radiolytting øker, og det er blant annet på grunn av at publikum har fått et bedre radiotilbud. Vi går fra 5 til 16 riksdekkende kanaler, og NRK vil få større konkurranse på riksdekkende radio. Med P1+ har de voksne lytterne fått et tilbud som de elsker, og den kanalen ville ikke vært mulig å lansere på FM. Nå gjenstår å få de siste tunellene på plass, dessuten henger bilene litt igjen. Videreføring av FM ville nødvendiggjort store investeringer, det vil si at ved å slukke kan vi bruke mer ressurser til innhold enn på kabler og antenner. Overgangen til DAB er et unikt eksempel på at samarbeid mellom allmennkringkaster og kommersielle om et løft på radio.

- Seertallene: 1. kvartal er veldig bra. NRK1 har økt andel i gruppen 12-49 med 10 prosentpoeng fra i fjor til i år. Vi vokser også på radio og mobil.

- En stor utfordring for oss er å ta ned kostnader og antall ansatte. Vi skal ned med 300 til sammen i fjor og i år.

- Vi er selvsagt spente på regjeringens stortingsmelding om NRK, som vi antar kommer før sommeren.

Per Arne Kalbakk:

- Vi har gjenåpnet Berlin-kontoret, og åpner kontor i Istanbul i slutten av mai.

050515
Vetle Daler, referent